

Náklady řízení

Je-li důvodem zastavení řízení zpětvzetí návrhu, žalobce nezavinil zastavení řízení, jestliže vzal zpět návrh, který byl podán důvodně, pro chování žalovaného. K tomu, aby se při zpětvzetí žaloby nejednalo o zavinění žalobce, musí být splněny zároveň obě podmínky, a to že žaloba byla podána důvodně a že ke zpětvzetí došlo pro chování žalovaného. Protože nárok na náhradu nákladů řízení je nárokem vyplývajícím nikoliv z hmotného práva, ale z práva procesního, je na to, zda šlo o důvodně podanou žalobu, nutno usuzovat z procesního hlediska (z hlediska vztahu výsledku chování žalovaného k požadavkům žalobce). Jde o to, zda se žalobce domohl uplatněného nároku, či nikoliv. Přitom není významné, zda žalovaný uspokojil žalobce, ačkoliv k tomu neměl právní povinnost; podstatné je, zda žalobcův požadavek byl uspokojen. Jen tehdy, jsou-li zároveň splněny obě podmínky, má žalobce právo, aby mu žalovaný nahradil náklady, které účelně vynaložil na uplatňování svého práva.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 170/2015, ze dne 9.9.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele J. Č., zastoupeného Mgr. P.P., advokátem, se sídlem v B., za účasti Zemědělského družstva Hřivice, se sídlem v H., zastoupeného JUDr. K.D., advokátem, se sídlem v L., o zaplacení 189.815 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 19 Cm 135/2011, o dovolání Zemědělského družstva Hřivice proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. září 2014, č. j. 7 Cmo 112/2013-100, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. září 2014, č. j. 7 Cmo 112/2013-100, se ve výroku II. ruší a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 7. ledna 2013, č. j. 19 Cm 135/2011-52, zamítl „žalobu“ o zaplacení 189.815 Kč s příslušenstvím (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

K odvolání obou účastníků Vrchní soud v Praze ve výroku označeným usnesením zrušil rozsudek soudu prvního stupně, řízení zastavil (výrok první) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok druhý).

Učinil tak poté, co navrhovatel vzal v odvolacím řízení návrh na zahájení řízení zpět, neboť mu Zemědělské družstvo Hřivice (dále jen „družstvo“) dne 20. června 2014 dlužnou částku uhradilo.

Výrok o nákladech řízení odvolací soud odůvodnil § 224 odst. 1 a § 146 odst. 1 písm. c) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. prosince 2013 (dále jen „o. s. ř.“). Navrhovatel tvrdil, že splatnost „žalovaného“ nároku nastala již dne 1. října 2010, družstvo se bránilo tvrzením, že splatnost nároku nastala až dne 20. června 2014. Za této situace podle odvolacího soudu nebylo možné určit, zda návrh na zahájení řízení byl podán důvodně, neboť vinu účastníků na zastavení řízení soud zkoumá pouze z hlediska procesního, nikoliv hmotněprávního. Odvolací soud tak při rozhodování o nákladech řízení nemohl posoudit, zda návrh na zahájení řízení byl podán předčasně, a proto nemohl aplikovat § 146 odst. 2 o. s. ř.

Proti (druhému) výroku usnesení odvolacího soudu o nákladech řízení podalo družstvo dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř., maje za to, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení

otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

Odvolací soud o nákladech řízení rozhodl podle § 146 odst. 1 písm. c) o. s. ř., ačkoliv podle názoru dovolatele měl v souladu s konstantní rozhodovací praxí Nejvyššího soudu rozhodovat podle § 146 odst. 2 o. s. ř., jak vyplývá např. z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2014, sp. zn. 22 Cdo 4308/2013, které je veřejnosti dostupné – stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaná po 1. lednu 2001 – na webových stránkách Nejvyššího soudu. Dovovatel tak namítá, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tj. uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.).

Tím, že navrhovatel vzal návrh na zahájení řízení zpět, zavinil zastavení řízení, a je proto povinen dovolateli nahradit náklady řízení. Navrhovatel totiž neprokázal, že návrh na zahájení řízení podal důvodně. Dovovatel uspokojil nárok navrhovatele na výplatu vypořádacího podílu ve lhůtě dané stanovami, neplnil tudíž na vypořádací podíl navrhovatele splatný v roce 2010, jak bylo navrhovatelem tvrzeno v návrhu na zahájení řízení, ale na vypořádací podíl navrhovatele splatný v roce 2014. V návrhu na zahájení řízení požadovaný úrok z prodlení pak dovolatel navrhovateli nezaplatil vůbec.

Dovovatel požaduje, aby usnesení odvolacího soudu bylo ve výroku o nákladech řízení dovolacím soudem zrušeno a věc byla v tomto rozsahu vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť usnesení odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

Při posouzení, zda se v projednávané věci neuplatní omezení přípustnosti dovolání dle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. Nejvyšší soud vycházel ze závěru přijatého v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. září 2013, sp. zn. 29 ICdo 34/2013, uveřejněném pod číslem 5/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, podle kterého je pro posouzení, zda dovoláním napadenými výroky o nákladech řízení bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, určující výše nákladů řízení, jejichž náhradu odvolací soud dovolateli podle dovolání odepřel. Výše náhrady nákladů řízení, jejíž přiznání dovolatel u odvolacího soudu požadoval, činí celkem 77.587,62 Kč, přičemž její výpočet dovolatel opřel o relevantní argumentaci. Přípustnost dovolání tudíž limitem stanoveným v § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. není omezena.

Dovolání je důvodné.

Z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu (srov. např. usnesení ze dne 8. ledna 2014, sp. zn. 28 Cdo 1878/2013, usnesení ze dne 28. ledna 2014, sp. zn. 22 Cdo 4308/2013, usnesení ze dne 23. června 2014, sp. zn. 32 Cdo 587/2014, usnesení ze dne 21. července 2014, sp. zn. 22 Cdo 2524/2014, usnesení ze dne 23. října 2014, sp. zn. 33 Cdo 1787/2014) se podává, že rozhodování o náhradě nákladů řízení obecně ovládá zásada úspěchu ve věci, která je doplněna zásadou zavinění. Zásada zavinění se uplatní zejména v případě, kdy je řízení zastaveno (§ 146 odst. 2 o. s. ř.). Smyslem využití této zásady je sankční náhrada nákladů řízení, které by při jeho řádném průběhu nevznikly, uložená rozhodnutím soudu tomu, kdo jejich vznik zavinil. Pokud soud zastavuje řízení, zabývá se tedy v souladu s § 146 odst. 2 o. s. ř. při rozhodování o nákladech řízení nejprve otázkou, zda některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno. Zavinění typicky může spočívat např. v tom, že účastník podal žalobu ve věci, o níž bylo již pravomocně rozhodnuto nebo v níž už probíhá jiné řízení, že podal žalobu proti někomu, kdo nemá způsobilost být účastníkem řízení, nebo že vzal žalobu zpět.

Je-li důvodem zastavení řízení zpětvzetí návrhu, žalobce nezavinil zastavení řízení, jestliže vzal zpět

návrh, který byl podán důvodně, pro chování žalovaného. K tomu, aby se při zpětvzetí žaloby nejednalo o zavinění žalobce, musí být splněny zároveň obě podmínky, a to že žaloba byla podána důvodně a že ke zpětvzetí došlo pro chování žalovaného. Protože nárok na náhradu nákladů řízení je nárokem vyplývajícím nikoliv z hmotného práva, ale z práva procesního, je na to, zda šlo o důvodně podanou žalobu, nutno usuzovat z procesního hlediska (z hlediska vztahu výsledku chování žalovaného k požadavkům žalobce). Jde tedy o to, zda se žalobce domohl uplatněného nároku, či nikoliv. Přitom není významné, zda žalovaný uspokojil žalobce, ačkoliv k tomu neměl právní povinnost; podstatné je, zda žalobcův požadavek byl uspokojen. Jen tehdy, jsou-li zároveň splněny obě podmínky, má žalobce právo, aby mu žalovaný nahradil náklady, které účelně vynaložil na uplatňování svého práva.

Názor odvolacího soudu, podle kterého nelze určit, zda návrh na zahájení řízení byl podán důvodně, je ve zjevném rozporu s citovanou judikaturou Nejvyššího soudu. Neaplikoval-li odvolací soud v důsledku tohoto názoru § 146 odst. 2 o. s. ř. a rozhodl-li podle § 146 odst. 1 písm. c) o. s. ř., spočívá jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci.

Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozhodnutí odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

Právní názor Nejvyššího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243g odst. 1 část věty první za středníkem, § 226 o. s. ř.).

Při posuzování, zda byl návrh na zahájení řízení v projednávané věci podán důvodně, se odvolací soud s ohledem na spor, zda dovolatel uspokojil navrhovatelem vymáhaný nárok na vypořádací podíl splatný v roce 2010, anebo dovolatelem tvrzený nárok navrhovatele na vypořádací podíl splatný v roce 2014, nevyhne odpovědi na otázku, kdy se vypořádací podíl navrhovatele stal splatným; přitom zohlední i závěry Nejvyššího soudu vyslovené v usnesení ze dne 23. června 2015, sp. zn. 29 Cdo 5272/2014.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)